

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΔΕΗΣΗ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΤΑ ΓΕΛΑΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΔΥΟ ΣΤΡΑΤΟΥΣ

Στρατιῶτες τοῦ Αὐτοκράτορα Κιν Σιχουάνγκ
σταθεῖτε προσοχή ὅσο κι ἂν σᾶς δυσκολεύουν
σωροὶ τὰ χῶματα στοιβαγμένα στὰ πόδια σας
ἀπὸ αἰῶνες.

Σταθεῖτε προσοχή ἵππεις μαζὶ μὲ τ' ἄλογά σας
πάρτε θαθεῖα ἀναπνοή, σταθεῖτε ἀκίνητοι.
Ἐνὸς λεπτοῦ σιγὴ δὲν φτάνει· σιγὴ αἰῶνων
πρέπει στὰ νέα παιδιὰ, ποὺ στὴν Πλατεία σκότωσαν
συνάδελφοί σας μὲ τὴν κόκκινη κορδέλλα στὸ τηλίμιο.

Σεῖς, πῆλιγοι στρατιῶτες, συνοδοὶ τοῦ Αὐτοκράτορα,
καλωσορίστε στὴν οὐράνια γαλιήνη τὰ γελαστὰ πρόσωπα,
ποὺ σημάδεψε ἡ ὁδὸν τοῦ ἀπρόσμενου,
νὰ σκοτωθοῦν ἀπὸ ἀνάδελφα χέρια.

Τὰ πρόσωπά τους ἄφησαν σημάδια ἀνεξίτηλα
οἱ ὀθόνες μας θὰ ἴναι στὸ ἐξῆς παλιμψηστοὶ κώδικες.

Θὰ ξύνομε μὲ τὰ γύχια μας τίς εἰκόνες ποὺ περνοῦν,
ὅπως οἱ πρώτοι συντρόφοι τῆς Μεγάλης Πορείας
ποὺ ὁδοποιούσαν ἕνα διαφορετικὸ μέλλον,
γιὰ νὰ θρῖσκουμε πάλι καὶ πάλι τὰ πρόσωπά τους
καταχωμένα ἀπὸ τίς καινούριες εἰκόνες ποὺ φτάνουν
ὅπως τὰ δικὰ σας τὰ σώματα ἀπὸ τοὺς σωροὺς
τῶν χωμάτων.

Πῆλιγοι στρατιῶτες, σεῖς, ποὺ ὁ αἰῶνας πρὶν
τεχνίτης ποὺ σᾶς ἐπλασε ἔλαβε χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς,
ζητεῖστε ἀπὸ Ἄλλο Τεχνίτη τώρα
νὰ ἐμφυσήσει στὰ πρόσωπά σας πνοὴν ζωῆς
γιατί τί σχέση μπορεῖ νὰ ἔχουν τὰ γελαστὰ παιδιὰ,
ποὺ κατεβαίνουνε σὲ σᾶς, μὲ τοὺς νεκρούς;

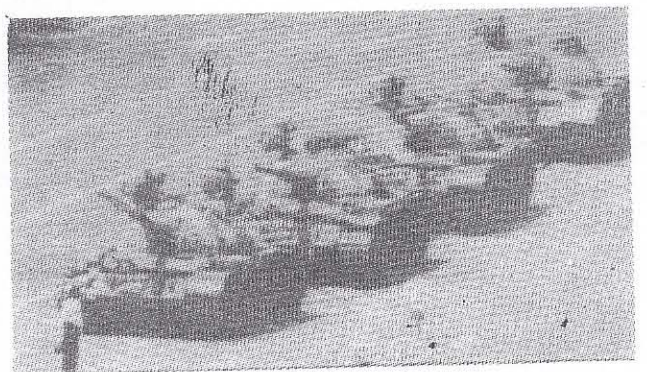
Ἐμεῖς, ἔχοντας κεφαλοδέσει μὲ πένθιμες κορδέλλες,
δεόμεθα ἀπὸ τὴν ἔρημη πιά Πλατεία
τῆς Οὐράνιας Ἀναταραχῆς
νὰ λάμψει ἕνα Μεγάλο Φῶς σ' αὐτούς, ποὺ κάθονται
στὴ σκιερὴ χώρα τοῦ Θανάτου
κι ὁ πηλὸς ν' ἀφθαρτοποιηθεῖ.
Αἰωνία ἡ μνήμη σας, Ἀδέλφια τῆς Ἀνατολῆς!

Λιτανεία γιὰ τὴ σφαγὴ τοῦ Πεκίνου¹.

ΕΝΑ τὸ χελιδόνι * κι ἡ Ἄνοιξη ἀκριθὴ
Γιὰ νὰ γυρίσει ὁ ἥλιος * θέλει δουλειὰ πολλή
Θέλει νεκροὶ χιλιάδες * νὰ ἴναι στοὺς Τροχοὺς
Θέλει κι οἱ ζωντανοὶ * νὰ δίνουν τὸ αἷμα τους².

(Ὀδυσσεὺς Ἐλύτης)

Πώς έγινε τούτο τὸ κακό;

Ἐκεῖ πού χτυπάει ἡ καρδιά τῶν νέων χτυπάει ἡ καρδιά τοῦ κόσμου. Ὅταν, ὁμως, οἱ νέοι κείνται αἰμόφυρτοι γιατί τὸ ἴλεγε ἡ καρδιά τους κι ὄχι «τοῖς ἰκείνων ρήμασι πειθόμενοι» τότε περνάει τὴ δική μας καρδιά δίσπαμη ρομφαία καὶ χάνουμε ἀπέλπιστα τὸ σφυγμὸ τῆς ζωῆς. Αὐτὰ τὰ παιδιὰ εἶναι δικὰ μας παιδιὰ. Αὐτοὶ οἱ φοιτητὲς μπορεῖ καὶ νὰ ἦσαν δικοὶ μας φοιτητὲς. Νέοι πού διφοῦν γιὰ ἕναν καλλίτερο κόσμο, πού ἀξίζουσι μιὰ καλλίτερη μοῖρα καὶ μοιρασιά στὴν κατανομή τῶν ἀξιών καὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς ἐξουσίας.

Ὡς πανεπιστημιακοὶ δάσκαλοι δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σφίγγεται ἡ καρδιά μας τούτες τίς μέρες, τούτες τίς ὥρες, τούτες τίς στιγμές, ὅταν ἡ βία ἀνελένητη ὑψώνει τὸ ἀπρόσωπο πρόσωπό της. Κι ἡ ἀδυναμία μας νὰ ἐπέμβουμε δραστικὰ μᾶς πλημμυρίζει γι' ἄλλη μιὰ φορά μὲ αἰσθήματα μειονεξίας καὶ αὐτοπεριφρόνησης. Μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ Κακὸ παγώνεις καὶ σκέπτεσαι τίς δικές σου τίς ὀλιγοβίες πού συντελοῦν μὲ τὸν τρόπο τους νὰ προχωρεῖ τὸ Κακὸ. Αἰσθάνεσαι ἔνοχος καὶ σὺ γι' αὐτοὺς τοὺς θανάτους, γι' αὐτὴ τὴ βία, γι' αὐτὲς τίς ἀθλιότητες.

Ἄν δὲν νοιώσεις αὐτὴ τὴν ἐνοχὴ γιὰ τὴν τόση βία μὲ τὸ ἀδυσώπητο πρόσωπο, τότε εἶσαι ἕνας ἀνάλογος, ἀνάσθητος ἄνθρωπος, πού δὲν σὲ ἀγγίζει πιά τίποτα. Καὶ τὸ Κακὸ πού γίνεται ἀκόμα καὶ δίπλα σου, στὸ ἴδιο σου τὸ σπίτι, τὴ γειτονιά, τὴ συνοικία, τὴν πόλη, τὸν τόπο σου, μπορεῖ καὶ νὰ μὴ τὸ ἀντιληφθεῖς, νὰ μὴ τὸ παρατηρήσεις καὶ νὰ ρωτᾷς ἀπορημένως: «Γιὰ ποῖο Κακὸ μού μιλάτε»;

Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν (Β' Τιμόθεον δ' 5)

Στὸν ἀ ν α ἰ σ θ η τ ο, ὁμως, στὸν ἄνθρωπο πού ἔχει τίς αἰσθήσεις μόνον γιὰ φιγούρα καὶ ἀσύνδετες μὲ νεῦρα πού ὀδηγοῦν στὸν ἐγκέφαλο, ἡ ὀρθόδοξη παράδοση προβάλλει τὸν ν η π τ ι κ ὸ, αὐτὸν πού νήφει, πού ἀγρυπνᾷ καὶ δὲν ἀφήνεται ν' ἀποκοιμηθεῖ μὲ τὰ συνθήματα - νουουρίσματα, μὲ τίς ἐν πάσῃ εὐλικερινεῖα διαβεβαιώσεις, μὲ τὴν ὑπάρχουσα τάξη καὶ ἀσφάλεια.

Ὁ νηπτικός δὲν εἶναι ὁ φιλύποπος, ὁ κινδυνολογῶν· εἶναι ἐκεῖνος πού προσπαθεῖ διατηρώντας τὴν ἀκεραιότητά του νὰ μὴν ἀπεκδυθεῖ τὴ φρονιμάδα, νὰ ζητάει τὸν φωτισμὸ τῆς ἀπλῆς πεντάδας τῶν αἰσθήσεων γιὰ νὰ μπορεῖ ν' ἀντιλαμβάνεται σωστά, νὰ κρίνει καὶ νὰ διακρίνει τὰ συμβαίνοντα. Γνωρίζει ὅτι γι' αὐτὴ του τὴ στάση γίνεται αὐτὸς ὁ ὑπόπτος. Οἱ ἄλλοι τὸν κοιτάζουν δύσπιστα. Δὲν μποροῦν νὰ τὸν ἐμπιστευτοῦν. Ἀναρωτιοῦνται μὲ παιὼν νὰ εἶναι.

Κι αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὀπαδός. Αὐτὸς θέλει

νὰ εἶναι μὲ τὴν ἀλήθεια. Καὶ τὸν ρωτοῦν «Τί ἐστὶν ἀλήθεια;». Σὰ νὰ μὴ ξέρουν ὅτι σὲ μιὰ κρίση ἀληθινή πρέπει νὰ μὴ περιπέσει σὲ λήθη τίποτα (ἀ-λή-θεια), νὰ μὴ ξεχαστεῖ καμιά λεπτομέρεια. Γιατί ἡ λεπτομέρεια μετράει. Κι αὐτὸς ζυγίζει τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ μὲ ζύγια ὄχι λιποβαρῆ καὶ κάλπικα, ἀλλὰ μὲ ζύγια δικαιοσύνης καὶ φροντίζει κι ἡ ζυγαριὰ τοῦ ἄλλου νὰ εἶναι σωστή, γιατί ἡ δικαιοσύνη δὲν θριαμβεύει μὲ δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά. Δὲν χρειάζεται, λοιπόν, νὰ ἔχεις ἐλέγξει μόνον τὴ δικιά σου ζυγαριὰ, ἀπαιτεῖται νὰ ξέρεις ὅτι κι ὁ ἄλλος ζυγίζει σωστά. Ἄλλιῶς πρέπει νὰ τὸν καταγγεῖλεις.

Τέτοιου εἶδους ὁμως καταγγελίες δὲν εἶναι καθόλου ἀρεστὲς καὶ εὐχάριστες. Κι οἱ ἀποδέκτες ἀποδεικνύονται προθυμότεροι ν' ἀποδείξουν πὼς τίποτε ἀπ' αὐτὰ πού καταγγέλλεις δὲν εὐσταθοῦν. Εἶσαι ἕνας σκέτος συκοφάντης, ἄσχετα ἂν μέσα σου λειτουργεῖς σὰν ἱεροφάντης.

Αὐτὰ πού πιστεύεις, ὁμως, τὰ ἐμπιστεύεσαι σὲ πιδ γνωστικούς ἀπὸ σένα, σὲ ἄλλους πιδ νηπτικούς —γιατί ὑπάρχουν θαυμάδες στὴ νήψη καθὼς καὶ στὸν ὕπνο— γιὰ νὰ ἐλέγξεις τὴν γνησιότητα τῶν ἐλατηρίων σου καὶ τὴν ὀρθότητα τῆς ἀντιλήψεώς σου.

Ἐπάρχεις γὰρ καθηγητὴς ὡς τὰ θεῖα σαρκῶν

Σὰ δάσκαλος ὀφείλεις νὰ καθοδηγήσεις συνευδῆσεις, δὲν ἀρκεῖσαι νὰ διεκπεραιώνεις ἢ νὰ διαχειρίζεσαι ἕνα διαμετακαμιστικὸ ἐμπόριο γνώσεων. Οἱ γνώσεις πρέπει νὰ περνᾶνε ἀπὸ τὸ νοῦ κι ὁ νοῦς ν' ἀναπαύεται στὴν καρδιά. Κι αὐτὴ ἡ «καρδιακὴ γνώση» νὰ σημειώνεται στὸν «νοῦν ἐν καρδίᾳ» τῶν φοιτητῶν σου, καὶ μαζί ν' ἀναζητᾶτε γιὰ τὸ πὼς θὰ λειτουργήσετε καλλίτερα ὡς ἄνθρωποι, ὡς κοινωνία, ὡς κόσμος, ὡς Ἐκκλησία.

Ἐδῶ ἔγκειται κυρίως ἡ ἀποστολὴ ἐνός πανεπιστημιακοῦ δασκάλου ἰδιαίτερα τῆς Θεολογίας. Δὲν μπορεῖ νὰ ἀσκεσθεῖ σὲ μιὰ φιλή μετάδοση γνώσεων ἔστω καὶ θεολογικῶν. Ἡ θεολογικὴ γνώση δὲν ἀποτελεῖ μιὰ ξερὴ ἀρχεακὴ γνώση, μιὰ γνώση γιὰ τὴ γνώση πού τὴν ἀποστηθίζεις καὶ τὴν ἀναμεταδίδεις. Εἶναι μιὰ γνώση πού πρέπει νὰ περάσει μέσα ἀπὸ τὴν ἐμπειρία στὴν πράξη κι ἡ πράξη νὰ γίνῃ ἐπίβαση (ὑπόδαθρο) τῆς θεωρίας. Στόχος τοῦ καθηγητῆ ὅσο καὶ τοῦ φοιτητῆ τῆς Θεολογίας εἶναι ὁ «ἐμπρακτος λόγος» καὶ ἡ «ἐλλόγιμος πράξις», τὸ «πράττε λογικῶς» καὶ τὸ «λέγε πρακτικῶς».

Ὁ πανεπιστημιακὸς δάσκαλος, πού πολὺ τὸν συνέχει ὁ λόγος τοῦ Κυρίου «μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, εἰς γὰρ ὁμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστὸς» (Ματθαίου κγ' 10), προσπαθεῖ νὰ ὑπάρξει στὸ χῶρο τοῦ καθη-

γητής, στο μέτρο, όμως, που καθιστά τὰ θεῖα σαφῆ και φανερά, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου, στὸ πρόσωπο τοῦ ὁποῦ ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὸ λειτουργημάτων τοῦ καθηγητοῦ: «ὕπάρχεις γὰρ καθηγητής ὡς τὰ θεῖα σαφῶν» (Κοντάκιο τοῦ Ἁγίου).

Ἡ σαφήνεια, βέβαια, καὶ ἡ καθαρότητα τῆς ἐξηγήσεως δὲν εἶναι πάντοτε ἐμφανής· ὁ καθηγητής χρειάζεται πολλὴ μαθητεία, φώτιση καὶ νήψη ψυχῆς. Ἡ εὐθύνη του εἶναι μεγάλη· ἡ μαρτυρία τῆς ἀλήθειας εἶναι ἐπάδυνη διακονία, πού μόνο ὅταν ἔχεις ὑψηλὸ αἶσθημα ἀποστολῆς καὶ εὐαγγελισμοῦ καὶ εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ νὰ ἀναλαμβάνεται. Ὁ ὅρκος πού δίδουν οἱ διδάκτορες τῆς Θεολογίας εἶναι ἀνασχαιτικὸς γιὰ κάθε ἐπίδειξη εὐκολῆς ἐπιστημοσύνης. Φόβος καὶ τρόμος σὲ συνέχει ὅταν πλησιάζεις τὴν ἔδρα καὶ ὅταν ἀπευθύνεσαι στοὺς φοιτητές σου πού σὲ παρακολουθοῦν ἀπὸ τὰ ἔδρανα. Οἱ ψυχές τους ζητᾶνε Σηματαῖο καὶ Κήρυκα (Ὁ. Ἐλύτης), τὸν ἀναμνησκόντα (πρόλ. Β' Βασιλειῶν κ' 24 κ.ἀ.). Καὶ σὺ θρῖσκεσαι στὴν κόψη τοῦ ξυραφιοῦ, σχαινοβατεῖς ἐπιχειρώντας νὰ ἰσορροπήσεις γιὰ νὰ ἰσορροπήσεις τίς ἰσχυρές ἀντιρροπήσεις καὶ πιέσεις ἀπὸ κάθε μεριά.

Εἶναι ὄρες πού θρῖσκεσαι ἀδοξήθητος. Δὲν ξέρεις τότε τί νὰ πεις. Ὁ ἀπευθείας λόγος παθαίνει ἀνακοπή μπροστὰ στὴ δικαιοσύνη τῶν γεγονότων πού σὲ καταλαμβάνουν. Τί νὰ ποῦμε σὲ τέτοιες στιγμές! Ὁ λό-

γος παγώνει στὸ στόμα καὶ ἀπεγνωσμένα φάχνεις γιὰ μιὰ γραφίδα καὶ ἓνα λευκὸ χαρτί ν' ἀποτυπώσεις τὴν ὁδύνη σου σὲ ἱεροπρεπὲς ἔπος καὶ ν' ἀπευθύνεις τὴν ἰκεσία σου, ἐλάχιστη ἀπότιση φόρου τιμῆς, ὡς ἐπιμνημόσυνη δέηση γι' αὐτὰ τὰ νέα παιδιὰ, τοὺς νέους φοιτητές τῆς Πλατείας Τιέν Ἄν Μὲν στὸ Πεκίνο, ὡς ὕστατη ἔκκληση γιὰ νὰ μὴ γίνῃ ποτὲ πιά καὶ πουθενὰ ἓνα νέο Πεκίνο!

1. Ὁ Κίν Σιχουάνγκ Ντί ὁπῆρξε ὁ πρῶτος αὐτοκράτορας τῆς Κίνας (259 - 210 π.Χ.). Οἱ πῆλινοι στρατιῶτες στοὺς ὁποῦ ἀναφερθήκαμε ἦταν φύλακες τοῦ ταφικοῦ τύμβου τοῦ αὐτοκράτορα πάνω στὸ ὄρος Λί. Ἡ ἱστορία τῆς κατασκευῆς τοῦ τάφου, πού σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια τῆς ἐποχῆς ἀρχίσε λίγο μετὰ τὴν ἀνοδὸ του στὸ θρόνο, συνδέεται μὲ ἀνατριχιαστικὰ γεγονότα καταπονήσεως τῶν ἐργατῶν καὶ ταφῆς τῶν τεχνιτῶν γιὰ νὰ μὴ ἀποκαλύψουν τὸ μυστικόν. Ἀναζητοῦσε ἐπίμονα τὸ ἐλιξήριο τῆς ἀθανασίας καὶ τὴ Νῆσο τῶν Ἀθανάτων. Τὸν πῆλινο στρατὸ εἴχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ θαυμάσουμε σὲ ἐκθεση στὴν Ἐθνικὴ Πινακοθήκη στὴν Ἀθήνα ἀπὸ 26 Μαΐου ἕως 26 Ἰουνίου 1988. Ἡ ἐκθεση ἀποτελοῦσε ἐλάχιστο ἀσφαλῶς δείγμα μιᾶς στρατιᾶς 7.000 ὁπλιτῶν καὶ ἰππέων πού φρουροῦν παραταγμένοι μαζὶ μὲ τ' ἄλογά τους τὸν τάφο τοῦ αὐτοκράτορα. Βρέθηκαν τυχαῖα τὸ 1974 κατὰ τὴ διάνοιξη φρέατος πού θὰ ἐξυπηρετοῦσε τίς ἀνάγκες μιᾶς μικρῆς κοινότητος στὴν ἐπαρχία Σιάν, στὴν Κεντρικὴ Κίνα. Βλ. κατάλογο τῆς Ἐκθέσεως σὲ ἔκδοση τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης τὸν Μάιο τοῦ 1988, 87 σ. (Ἡ φωτογραφία ἀπὸ τὴ σ. 13). Ἐπίσης σημείωμα τῆς Μαρίας Καραβία, Φρουροὶ τοῦ κάτω κόσμου, στὴν «Καθημερινή» τῆς 7.6.1988, σ. 6.

2. Ὁδυσσεὰ Ἐλύτη, Τὸ ἄξιόν ἐστί, Τὰ Πάθη, Δ' δ', Ἀθήνα, «Ἰκαρος» 21961, σ. 39. Ἡ φωτογραφία μὲ τὰ τάνις ἀπὸ τὴν «Καθημερινή» τῆς 6.6.1989.

ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 207)

χῶρο τῆς Ἑλληνικῆς μεταποίησης, τόσο ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐσωτερικὴ δομὴ, ὀργάνωση καὶ ἐκσυγχρονισμὸ τῶν ἑλληνικῶν βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν, ὅσο καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνάπτυξη νέων τεχνολογικῶν ἰδεῶν, νέων προϊόντων, αὐξηση ἐξαγωγῶν.

Σήμερα, ἔγνοιες ὅπως «ποιότητα ζωῆς», «ἀσφάλεια», «ἀνεση», «ἐργονομικὴ σχεδίαση προϊόντων», κ.λπ. ἀποτελοῦν ἰδιότητες καὶ ἐπιχειρήματα πού μποροῦν νὰ αὐξήσουν τὴ ζήτηση καὶ νὰ ἀνοίξουν νέες ἀγορές σὲ πολλὰ παραδοσιακὰ ἢ καὶ ἐντελῶς νέα προϊόντα. Αὐτὸ προϋποθέτει ὅτι ἡ ἐπιχείρηση πού τὰ παράγει ἔχει στελέχη μὲ τὴν κατάλληλη ἐκπαίδευση.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι σημαντικὸς ἀριθμὸς ἀπὸ τίς ἑ- ὄρες τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς θὰ μπορούσαν νὰ ἐμπλουτίσουν τὸ ἐπιστημονικὸ τους περιεχόμενον, προσθέτοντάς του μιὰ ἐπὶ πλέον «ὀπτικὴ γωνία», ἐκείνη τοῦ ἐργασιακοῦ περιβάλλοντος.

5. Ἐχοντας ἀναλύσει ὀργανωτικὲς καὶ οἰκονομικὲς

πλευρές σχετιζόμενες μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐργασιακοῦ περιβάλλοντος, δὲν παραλείπομε νὰ ἀναφέρουμε ἐν κατακλείδι, τὴ σημαντικώτερη, εὐρύτατα συζητημένη, καὶ γενικώτερα παραδεκτὴ κοινωνικὴ πλευρὰ του.

Συμπέρασμα:

Ἡ Ἀνώτατη Βιομηχανικὴ, διαθέτει τίς καλύτερες προϋποθέσεις, λόγω τῆς στενῆς ἐπαφῆς τῆς μὲ τὸν χῶρο τῆς Ἑλληνικῆς παραγωγῆς καὶ μεταποίησης, λόγω τῆς πολὺπλευρῆς κατάρτισης τῶν ἐπιστημονικῶν, ἐρευνητικῶν καὶ καθηγητικῶν στελεχῶν τῆς, πράγμα πού εἶναι ἀναγκαῖο γιὰ τὴν ἐρευνα καὶ ἀνάπτυξη τῶν τομέων τοῦ ἐργασιακοῦ περιβάλλοντος, νὰ καταστῇ Κέντρο Ἐρεῦνης καὶ Ἐπιστημονικῆς Διδασκαλίας στὸν τομέα αὐτὸ στὴν Ἑλλάδα.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγές πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.